



RAPPORT

Sammenfatning af resultater
fra spørgeskemaundersøgelse om

FORENINGERS BUREAUKRATISKE BYRDER

Af Kulturministeriet

Rapport

Sammenfatning af resultater fra spørgeskemaundersøgelse
om foreningers bureaukratiske byrder

Publiceret: September 2022

Layout: HSK, Kulturministeriet

Skribent: Kulturministeriet

www.kum.dk

ISBN (digital): 978-87-7960-158-1

RAPPORT

Sammenfatning af resultater
fra spørgeskemaundersøgelse om

FORENINGERS BUREAUKRATISKE BYRDER

Af Kulturministeriet

INDHOLD

INDLEDNING	5
FREM GANGSMÅDE	6
RESPONDENTER	6
RESULTATER	8
Foreningers oplevelser med at hverve og/eller fastholde frivillige	8
Frivilliges overvejelser om at stoppe	9
Administrativt arbejde i foreningen	10

INDLEDNING

For at styrke det danske demokrati formulerede regeringen i forståelsespapiret en ambition om at kortlægge og afvikle bureaukratiske byrder for det frivillige foreningsliv.

Som en del af kortlægningen har Kulturministeriet i foråret 2022 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt foreningsaktive, der udfører administrative opgaver. Undersøgelsens formål er at belyse, hvordan frivillige og foreningsaktive oplever regler, procedurer og andre former for krav, som kræver tid og kræfter i foreningslivets dagligdag. Undersøgelsen er udformet i samarbejde med foreningernes hovedorganisationer – Danmarks Idrætsforbund, DGI, Dansk Firmaidræt, Dansk Ungdoms Fællesråd og Dansk Folkeoplysnings Samråd.

Mange foreningsaktive har bidraget med deres unikke og praktiske viden om foreningslivets byrder. Kulturministeriet vil gerne takke de mange ildsjæle for at gøre os klogere på foreningslivets problemer.

FREM GANGSMÅDE

Spørgeskemaundersøgelsen blev udsendt via Danmarks Idrætsforbund, DGI, Dansk Firmaidræt, Dansk Ungdoms Fællesråd og Dansk Folkeoplysnings Samråd. Disse organisationer har udsendt spørgeskemaet som selvoprettelseslink til deres medlemsforeninger. Indsamlingen af svar er foregået i maj 2022 med frist for svar den 20. maj 2022. Spørgeskemaet var stilet til aktive i lokale foreninger under hovedorganisationerne, som har administrative opgaver i foreningen.

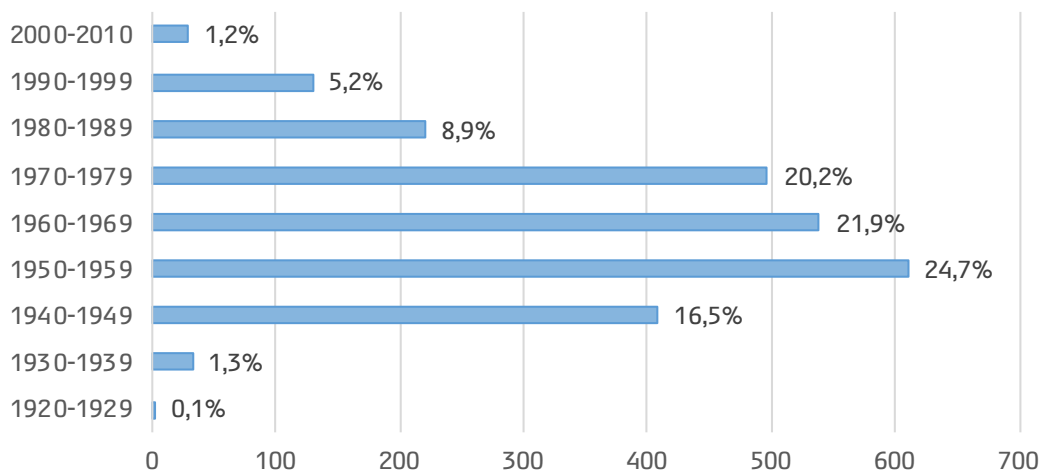
De indkomne besvarelser giver ikke nødvendigvis et repræsentativt billede af situationen for foreningslivet. Besvarelserne kan ikke desto mindre give et indblik i de udfordringer, som mange aktive i foreningslivet oplever.

Da spørgeskemaundersøgelsen ikke er repræsentativ, er der ikke udarbejdet statistiske analyser af datamaterialet. Der er primært foretaget rent deskriptive analyser, ligesom der er lavet simple krydstabuleringer mellem forskellige variable. Da sidstnævnte ikke har vist tydelige mønstre, fremgår de ikke af sammenfatningen.

RESPONDENTER

I alt har 2.470 respondenter gennemført hele spørgeskemaet. En række respondenter har gennemført dele af spørgeskemaet, hvorfor antallet af respondenter varierer på tværs af spørgsmålene. Der er besvarelser fra foreninger i alle landets kommuner. Ca. 58 pct. af respondenterne er mænd, 42 pct. er kvinder, mens under 1 pct. har svaret "andet" til spørgsmålet om køn. Især aldersgruppen mellem 50 og 75 er repræsenteret i undersøgelsen, men der er besvarelser fra alle aldre.

FIGUR 0.1 RESPONDENTER FORDELT PÅ FØDSELSÅR

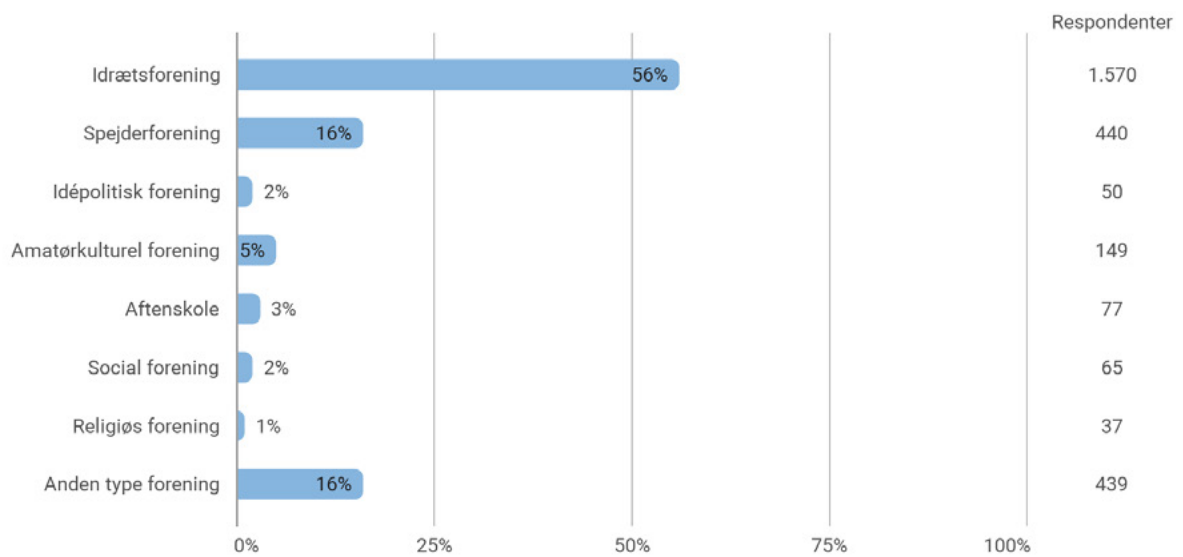


56 pct. af respondenterne har svaret, at de er aktive i en idrætsforening, mens 16 pct. har svaret, at de er aktive i en spejderforening. Aftenskoler samt sociale, religiøse, amatørkulturelle og idépolitiske foreninger er mindre repræsenterede i undersøgelsen. Respondenter, der har svaret "anden type forening", tilføjer, at de er aktive i en bred gruppe af foreningstyper fra rollespilsforeninger og musikforeninger til lokalhistoriske arkiver mv.

57 pct. af respondenterne svarer, at de er leder/formand i foreningen, hvilket kan indikere, at det ofte er frivillige, der besidder disse funktioner, som varetager det administrative arbejde. Derudover er det især bestyrelsesmedlemmer og kasserere, der har besvaret spørgeskemaet. 78 pct. af de adspurgte har været aktive i deres nuværende forening i fem år eller mere.

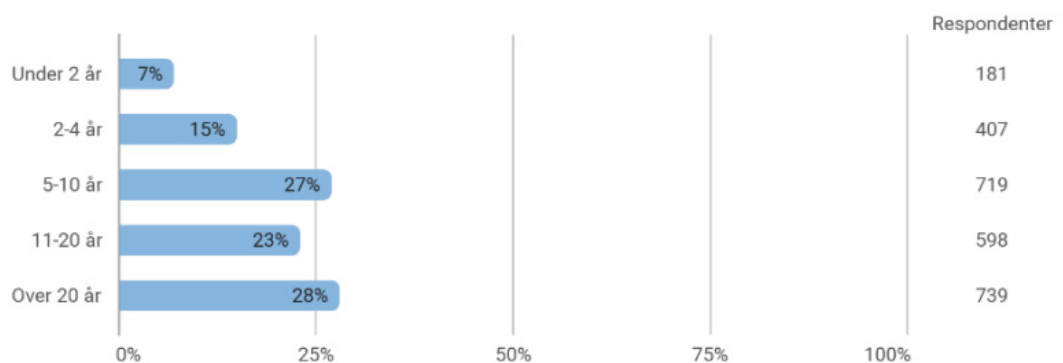
FIGUR 0.2 HVILKEN TYPE FORENING ER DU AKTIV I?

Hvis du er aktiv i flere foreninger, bedes du besvare spørgeskemaet ud fra dit arbejde i den forening, der har bedt dig besvare spørgeskemaet.



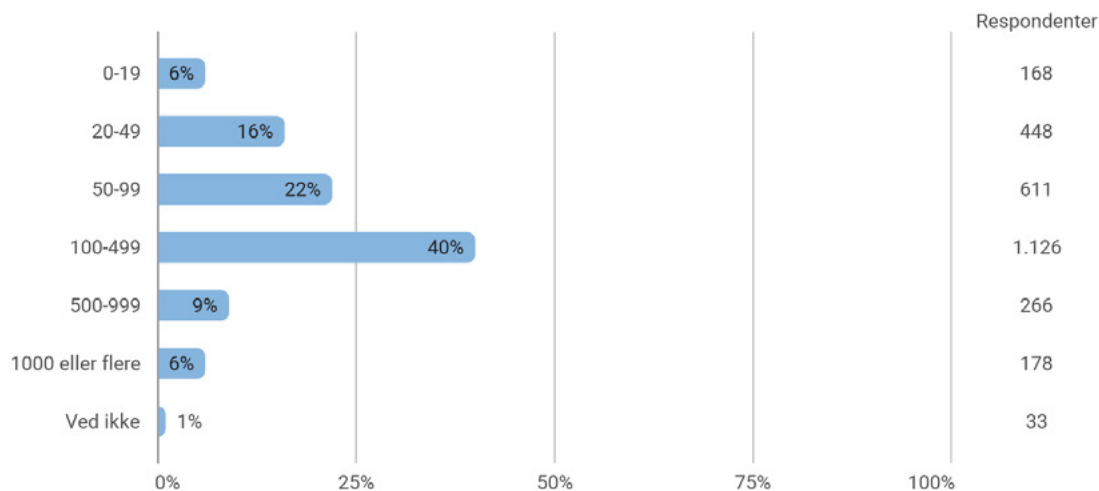
FIGUR 0.3 HVOR MANGE ÅR HAR DU VÆRET AKTIV I DIN NUVÆRENDE FORENING?

Med aktiv menes, at du har udført arbejde/opgaver i foreningen som frivillig eller ansat.



Det er primært større lokalforeninger med 100-499 medlemmer, der er repræsenteret i spørgeskemaundersøgelsen, hvilket kan skyldes, at det især er idrætsforeninger, der har besvaret spørgeskemaet, som ofte er større end andre foreningstyper.

FIGUR 0.4 HVOR MANGE MEDLEMMER ER DER CA. I FORENINGEN?



RESULTATER

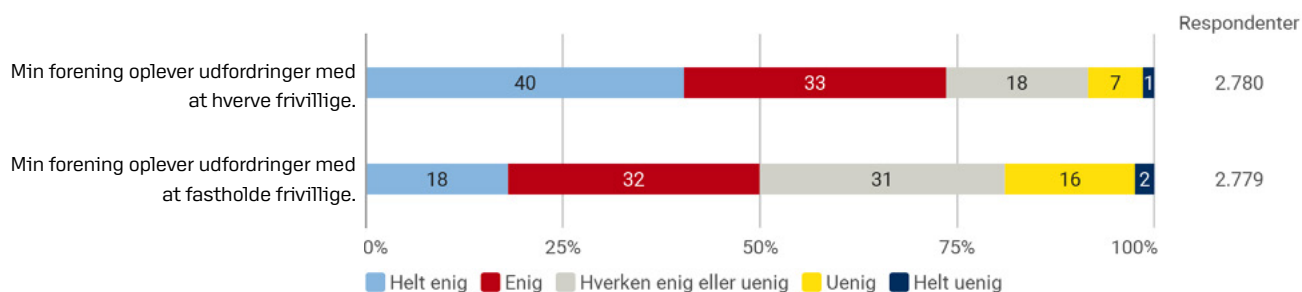
I følgende afsnit opsummeres spørgeskemaundersøgelsens resultater. Respondenterne har ved en række spørgsmål kunnet afgive svar i fritekstfelter, hvilket har givet mulighed for at få detaljerede inputs fra foreningslivet. I denne rapport behandles fritekstfelternes gennemgående temaer, mens de mere detaljerede besvarelser benyttes i det videre arbejde med afbureaukratisering for det frivillige foreningsliv.

FORENINGERS OPLEVELSER MED AT HVERVE OG/ELLER FASTHOLDE FRIVILLIGE

73 pct. svarer, at de er "helt enige" eller "enige" i, at de i foreningen oplever udfordringer med at hverve frivillige.

Halvdelen af respondenterne svarer, at de enten er "helt enige" eller "enige" i, at de oplever udfordringer med at fastholde frivillige.

FIGUR 0.5 Foreningers oplevelser med at hverve/fastholde frivillige



Der nævnes flere årsager til, at foreningerne oplever problemer med at fastholde og/eller hverve frivillige. Mange respondenter peger på, at årsagen skal findes i et kulturskifte ift. frivillighed. Det handler både om, hvordan yngre ser på foreningslivet, og det handler om prioriteringen af frivillighed over for andre ting, man kan tage sig til.

Flere angiver, at foreningen bliver set som et tilbud på linje med kommercielle tilbud såsom fitness. En respondent skriver f.eks.: *"Det virker, som om de tror, det er en forretning med lønnede ansatte"*. Derudover svarer flere, at generel travlhed og flere aktører øger konkurrencen om folks tid, hvilket giver udfordringer for frivilligheden.

Der peges også på, at et stigende antal frivillige er nervøse for at påtage sig opgaver, fordi de er usikre på omfanget af opgaverne og på, om de har kompetencer til at håndtere dem. Administrativt arbejde bliver fremhævet som en årsag i sig selv. Én angiver eksempelvis *"papirarbejde med bankkonto og hvidvaskregler"* som årsag til, at der er udfordringer med at hverve og/eller fastholde frivillige.

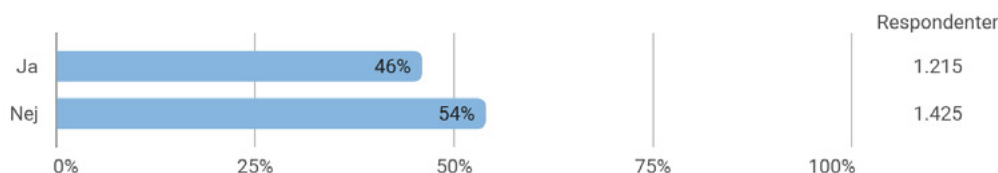
Corona bliver også nævnt som en mulig årsag – at folk finder ud af, at de kan prioritere anderledes efter coronapandemien. En respondent skriver f.eks.: *"Det er svært at få trænerne – især efter corona, hvor folk har fundet ud af, at det er rart med mere tid hjemme. Folk har ikke 'tid'."* Når der er færre, der vil være frivillige, er der et større pres på de tilbageværende frivillige.

Andre peger på dårlige faciliteter, og at unge flytter fra lokalsamfund som årsager til udfordringer med at hverve og/eller fastholde frivillige.

FRIVILLIGES OVERVEJELSER OM AT STOPPE

46 pct. af respondenterne svarer, at de inden for det seneste år har gjort sig overvejelser om at stoppe som frivillige.

FIGUR 0.6 Har du inden for det seneste år gjort dig overvejelser om at stoppe som frivillig?



Respondenterne angiver en række årsager til, at de har overvejet at stoppe. 51 pct. angiver, at "for meget administrativt arbejde" er en af årsagerne til, at de har overvejet at stoppe, og 39 pct. angiver "manglende tid" som en af årsagerne. Af andre årsager nævnes private forhold, for få hænder til opgaverne, alder, manglende opbakning fra medlemmer og forældre mv. Nogle eksempler på udsagn lyder:

"Jeg er tæt på 70 år og tænker, at nye kræfter skal til at være kasserer. Jeg kan være bisidder en tid."

"Jeg er 75 år gammel, så der skal yngre kræfter til, men de er svære at finde."

Flere nævner manglende opbakning fra medlemmer og forældre, samt at man står alene med opgaver:

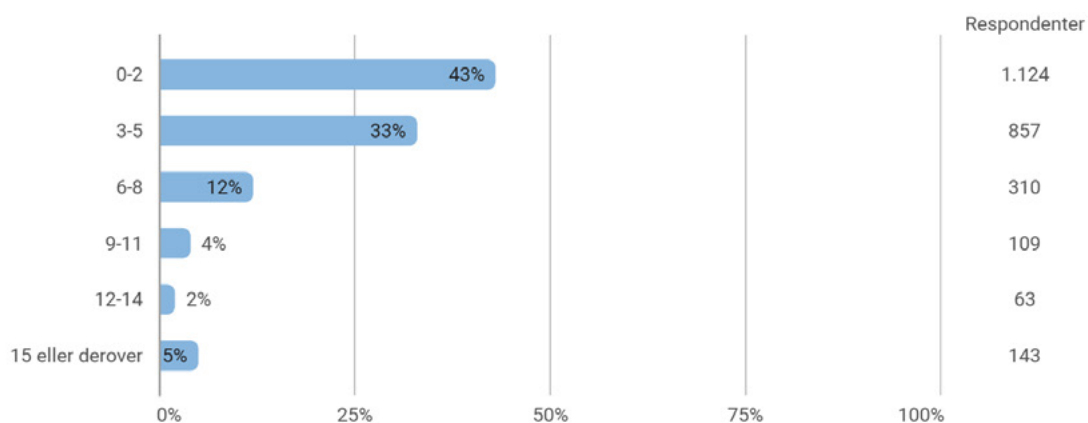
"Der er for meget brok fra forvænte forældre... de glemmer, at det er frivilligt arbejde, vi udfører."

"For få hænder til for meget arbejde. Der er mangel på folk, der vil tage ansvaret for events og andre tiltag, så opgaverne hænger på de få."

ADMINISTRATIVT ARBEJDE I FORENINGEN

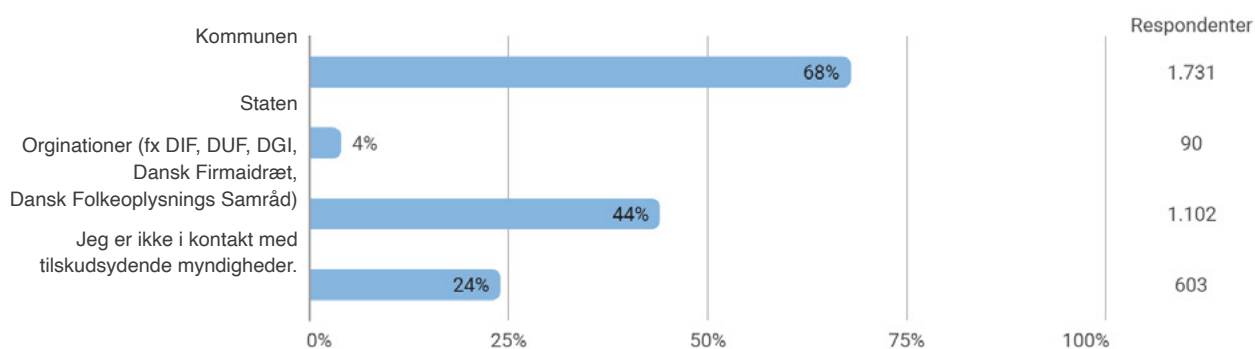
82 pct. af respondenterne svarer, at foreningen ikke har lønnet personale ansat til at udføre administrativt arbejde. Størstedelen af de frivillige bruger ugentligt mellem 0 og 5 timer på administrativt arbejde i foreningen. 43 pct. af respondenterne bruger gennemsnitligt mellem 0-2 timer om ugen, mens 33 pct. bruger mellem 3-5 timer om ugen.

FIGUR 0.7 Hvor mange timer om ugen bruger du gennemsnitligt på administrativt arbejde?

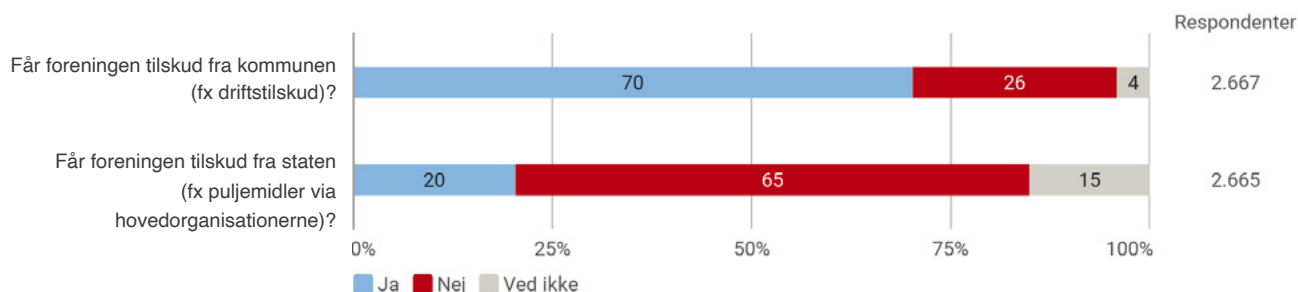


68 pct. af respondenterne er i kontakt med kommunen på vegne af foreningen. Dette kan hænge sammen med, at 70 pct. af respondenterne svarer, at de modtager tilskud fra kommunen. 44 pct. af respondenterne svarer, at de er i kontakt med organisationer på vegne af foreningen, mens kun 4 pct. svarer, at de er i kontakt med staten.

FIGUR 0.8 Hvilke typer af tilskudsydende myndigheder er du i kontakt med på vegne af foreningen? Du kan vælge flere svarmuligheder.

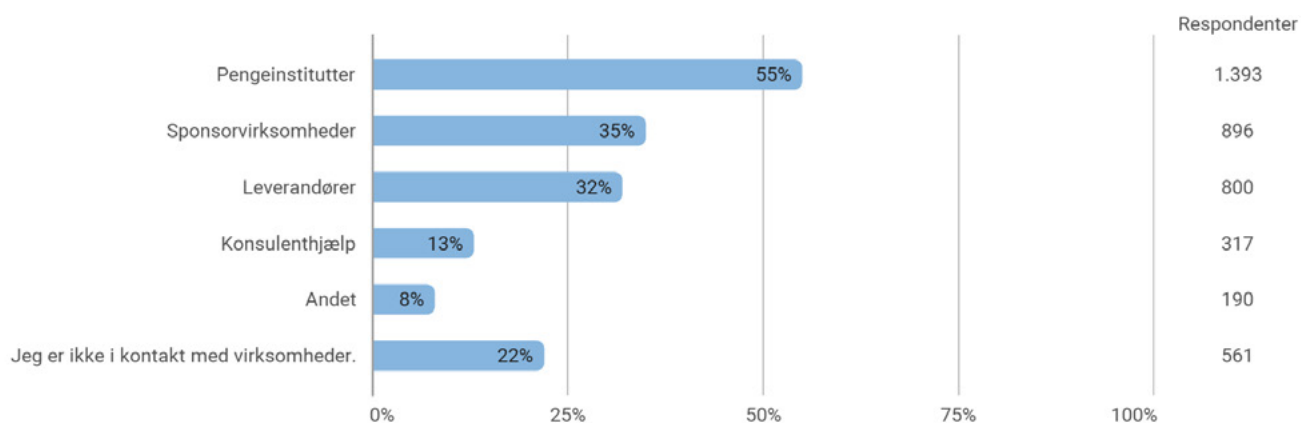


FIGUR 0.9 Får foreningen tilskud fra staten eller kommunen?



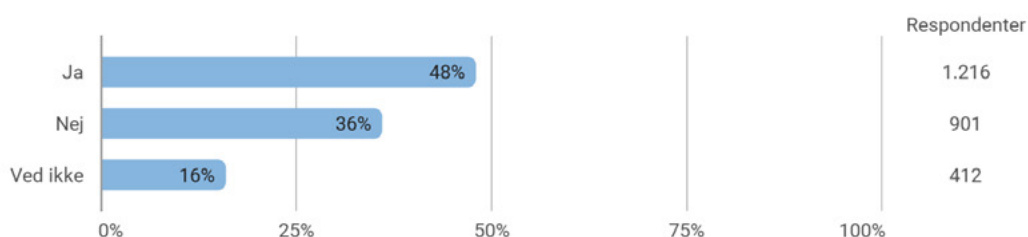
Respondenterne er blevet spurgt til, hvilke typer virksomheder de er i kontakt med på vegne af foreningen. 55 pct. svarer, at de er i kontakt med pengeinstitutter. Under "andet"-kategorien nævnes bl.a. fonde og arrangementspartnere mv.

FIGUR 1.0 Hvilke typer virksomheder er du i kontakt med på vegne af foreningen? Du kan vælge flere svarmuligheder.



48 pct. svarer ja til, at de oplever et problem med bureaukratiske byrder i foreningen. Der er dog en stor andel af respondenterne, der svarer "ved ikke", hvilket kan indikere usikkerhed omkring definitionen af "bureaukratiske byrder". Det kan også være udtryk for, at de ikke selv mener, de har det fulde billede af situationen i foreningen mv.

FIGUR 1.1 Oplever du, at der er et problem med bureaukratiske byrder i foreningen?



Respondenterne er blevet spurgt til, hvilke administrative krav fra tilskudsydere, de oplever som byrdeskabende for foreningen. Her nævnes især ansøgninger om tilskud hos kommuner, adgang til puljer hos organisationer, medlemsregistrering og regnskabsafklæggelse som byrdeskabende. Blandt nogle respondenterne udtrykkes samtidig forståelse for, at når en forening modtager offentlige tilskud, kræver det en vis afrapportering. Der er dog også respondenter, som udtrykker, at de fravælger at ansøge om tilskud, fordi det er for ressourcekrævende.

Respondenterne er også blevet spurgt til, hvilke love og/eller regelsæt de oplever som byrdeskabende for foreningen. Her peger flere på mængden og kompleksiteten af regler som værende byrdeskabende i sig selv. Én skriver f.eks.:

”Det er mest mængden af regler og systemer, som man skal have kendskab til, der kan være svær at håndtere som frivillig. Det er f.eks. CVR, e-boks, bank – især ved udskiftning af personer i bestyrelsen herunder især skift af kasserer og underskriftsberettigede.”

I øvrigt nævnes især følgende regelsæt som byrdeskabende for foreningerne: Børneattestloven, varierende praksis ift. folkeoplysningsloven, bankers regler, GDPR, tilladelser i forbindelse med afholdelse af events, interne retningslinjer fra idrætsorganisationer, momslovgivning, våbenlovgivning, indsamlingsregler mv.

Afslutningsvist er respondenterne blevet spurgt til, om de har forslag til, hvordan administrative byrder for foreningslivet kan lempes. Gennemgående foreslås bl.a.:

- At det gøres lettere at ansøge om tilskud hos kommuner og organisationer.
- At tildelingen af lokaler gøres mindre administrativt tung.
- At det gøres lettere at honorere frivillige.
- At medlemsregistrering gøres lettere.
- At der gives vejledning til administrativt arbejde.
- At ansøgningsprocessen ved afholdelse af arrangementer gøres nemmere.
- At hvidvaskreglerne lempes for foreninger.



RAPPORT

Sammenfatning af resultater
fra spørgeskemaundersøgelse om

FORENINGERS BUREAUKRATISKE BYRDER

Af Kulturministeriet

ISBN (digital): 978-87-7960-158-1